

JAVIER MARIAS'TAN 'DUYGUSAL ADAM'

Kurmaca, güçlü bir düğüm

Nobel adayları arasında anılan Javier Marias, *Duygusal Adam*'da bir tren yolculuğu sırasında bir araya gelen ilginç kişilikler çevresinde okurunu yine mutlu etmeyi başarıyor.

KORKUT AKIN

korkutakin@gmail.com

Düş kurmak, bir düştan bir dünya oluşturmak kurmacadır. Hem de güçlü, güvenli ve kendini okuturan akıcı bir kurmacadır. Hele bu, monolog ise...

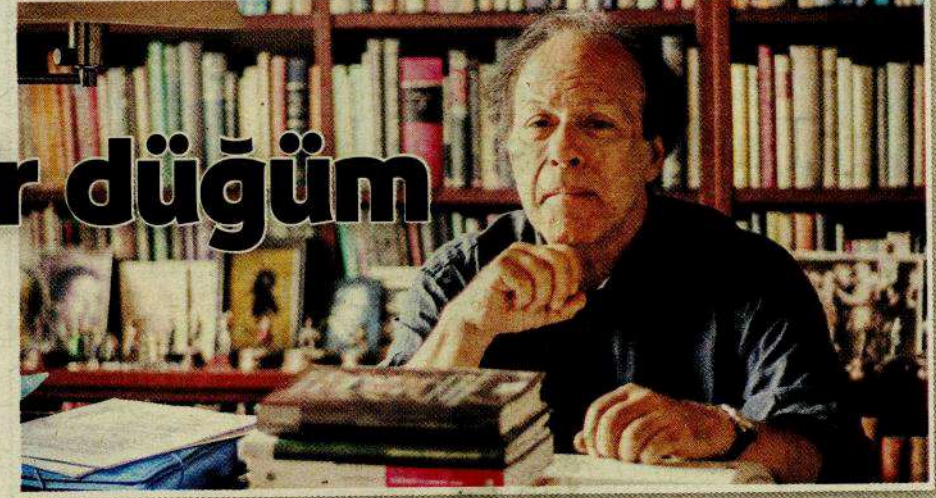
İnsanlar en çok başkası adına karar vermeyi sever. Bu, o kişiyi tanıdıklarının, içlerinde yaşadıklarını bildiklerinin kanıtıdır kendilerinin. Oysa hayat hiç de onların beklediği gibi olmaz. Değişimin tek değişmez yasa olması gibi o kararlar da değişir kendileri bile fark etmeden. Bir yerde, bir şekilde başlayan göz(et)leme, giderek o insanı da o kurmacanın gerçekliğine inandırır.

Javier Marias "Düşlerimi size anlatayım mı, bilmiyorum" cümlesiyle giriyor romana... Bu da okuru merakla bir sonraki satırları okumaya çağırıyor. Anlattığı insanların yaşamına, birbiri ardına sıraladığı düş(ünce)leriyle bodoslama dalıyorsunuz. Sonrası geliyor; zaten alabildiğine akıcı bir dili var (çevirmenin de gücünü unutmamak gerekir).

İnsanın kendi kendine kaldığı ender yerlerden biri, yolculuklardır. Geçmişini düşünür, geleceğini kurar, gününü nasıl geçireceğini saptar. Kimse bilmez geçmişini, kendisi de kurguladığı kadarıyla kabul etmiştir; ta ki bir sonraki kurguya kadar. Tam da bu nedenle o düşlere öyle ya da böyle demek mümkün değildir. Belirleyici olan o anki duygu yüküdür. Buna bir de geceleri eklemek gerekir. Geceleri de yalnızdır insan; biriyle yaşıyor olsa bile uyku gelip de kendisini esir alana dek kurduklarıyla yeni bir dünya yaratmayı başarır.

NE OLACAK ŞİMDİ?

Yalnızlık sevgiliyi ama en çok da ölümü akla getirir. Yazar, bunu hemen başta kahramanını gezgin satıcı benzetmesiyle betimleyen okuru da hazırlamış oluyor. Burada durup bir bakmak gerekiyor: Ölüm müdür *Duygusal Adam*'ın ana teması? Hayır! Kesinlikle hayır. Betimlemeleri ve saptamalarıyla romandaki o insanların iç dünyalarını, bek-

lentilerini, umutlarını, biraz da bizlerin kendi içsel katkılarıyla geçmişlerini anlatırken öykünün akışına kaptırdığınızda kendinizi, ölümü hiç düşünmüyorsunuz ama yanınızda duruyor, biliyorsunuz.

GERÇEK CÜMLELERLE...

Bıraktığınız hiçbir şey olduğu yerde durmuyor. Bu, düşlerinize hele, hiç... Bir ilişkiyle bağlantılıysa kesinlikle... Düşlerinizde de düşüncelerinizde de kendini gösteren bu değişim, karşınızdaki insanın düş ve düşünce-cesinde de farklı serpilip gelişebiliyor. Si-

zin kurguladığınız yaşam, arkadaşınızın kurguladığından farklı ise bir sonraki buluşmanızda birlikteliğinizin eski tadında olmadığını hissediyorsunuz. Giderek uzaklaşıyorsunuz o arkadaşınızdan. Öyle ki anıların bile bir anlamı kalmıyor bir süre sonra.

Yeni bir yaşama (düş mü demeliydim) yelken açan "Napoli Aslanı", eski sevgilisinin eşinden aldığı mektupta bu duyguyu gerçek cümlelerle aktarıyor.

Javier Marias, iyi gözlemci. İnsanları sadece gözlemekle kalmıyor tepeden tırnağa irdeliyor da... Marias'ın, bu gözlemle-ri kendi yarattığı kahramanlara istediği biçim ve oranda (tabii, zamanda da) yaşatması önemli kuşkusuz. Okurun benimsemesi, yazarın bıraktığı yerden alıp tamamına erdirmesi de...

Bir monolog olan *Duygusal Adam*'ın opera şarkıcısı kahramanı "Napoli Aslanı", onunla bir trende karşılaşan Natalia Manur ve eşi ile refakatçileri Dato'yu tek tek, ince ince derinlemesine betimliyor. Biz okurlar da onun betimlemeleriyle hem kendisini hem de ötekileri tanıyoruz.

Betimlemeleri ve saptamalarıyla edebiyat okurunun gönlünde haklı bir yer edinmiş ve geleceğin Nobel adayları arasında sayılan, ödül sevmeyen Marias'ı çevirmek, o duyguları okura geçirmek kolay olmasa gerek. Meşakkatli bir uğraş veren ve altından başarıyla kalkan Neyyire Gül Işık da teşekkürü hak ediyor. ■

Duygusal Adam / Javier Marias / Çeviren: Neyyire Gül Işık / Yapı Kredi Yayınları / 114 s. / Haziran 2020.